

Sin. Ko je kaša už dovolj drobna, potlej jo izpusté v veliko posodo, v katerej je tudi voda, ki izgleda kakor kaka redka apnena voda. Jaz si tudi mislim, da je v tej posodi apno, ki je pomešano še s kakimi drugimi stvarmi. Kadar je treba papir narediti, pomeša se najpred ta bela kaša s palico, potlej se vzame v kalup (model), v katerem se toliko kaše vzdigne, kolikor je gre vanj, in — pola papirja je narejena.

Oče. To gre pa zelo hitro. Nu, kar si o kalupu pripovedoval, moraš mi nekoliko bolj razložiti; kako neki izgleda?

Sin. Kalup je zelo podoben kakemu okvirju; od jedne strani je popóden in je tako velik, kakor treba da je velik papir. Okvir je prepleten od jedne do druge strani z zelo tenko žico (dratom) in to zelo na gosto. Te žice stojé samo toliko narazen, da more tekočina skozi. V sredi je žica olepšana z zaminjem in imenom dotičnega gospodarja, ravno tako, kakor sem to už večkrat videl na kakej pôli papirja.

Oče. Nu, zdaj vse to už bolje umejem. Ali hodi in prinesi s pisalne mizice pôlo papirja, da jo nekoliko bolj natanko pogledamo.

Sin. (Seže v žep.) Evo jedne pole papirja, ki sem jo sam napravil. Vlažna je še nekoliko, ker je od samega veselja nisem utegnil dalje sušiti. (Razvívši papir.) *Le pogledjte, oče! je li temu papirju kaj manjka, ali ni ravno tak, kakor vsak drug papir?*

Oče. (Pregledujejo papir.) To me zelo veseli, da si sam poskušal napraviti papir. Ali odkod je toliko teh peg, ki so druga poleg druge?

Sin. To je od ónih žic, s katerimi je kalup od spodaj prepleten. Ali vidite tukaj grb in te velike latinske érke?

Oče. Res je vse tako, kakor mi si pripovedoval. V spomin ti hočem zdaj nekaj napisati nanj, to te bode veselilo; a ti si zaznamovaj današnji dan in leto.

Sin. Dà, dà, oče, to tudi storim! Zapisati si hočem nanj glavne stvari, kako se papir nareja, kakor tudi to, da ga imamo več vrstí, n. pr.: navadni pisalni papir, papir za trgovce, papir raznih barv, poštni papir, tiskovni papir i. t. d. Imamo tudi svilén papir, kakor mi je gospod nadstojnik pripovedoval, ki je naju okoli vodil.

Oče. A jaz ti hočem zdaj še napisati razne vrsti papirja, kakoršnega so naši pradedi imeli, ki so si ga narejali iz trstike, drevesnega lubja in ličja, živalske kože in bombaža (pavole).

Sin. Oh, oče, povédite mi tudi nekoliko o tem, kako so ljudje prišli do iznajdbe papirja.

Oče. Zdaj je už večerja pripravljena. Po večerji, ko bodo tudi tvoji bratje in sestre okoli mize, povedati vam hočem o iznajdbi papirja, da bodo tudi drugi slišali.

And. Dobrošin.

Neumni volk.

(Iz Ruskega.)

Živel je mož, ki je imel psa. Stražil mu je pes hižo, dokler je bil mlad, a kadar je ostarél, prestál je tudi od lajanja. Gospodarju pes omrzne, da vzame vrvco, natvéze mu jo okrog vratú in ž njim otíde v les. Privéde ga k jasénu, ter ga hoče ubiti. Kar zapazi, da staremu psu tekó grenke solze.

Zato se mu zasmili, da ga priveže k jasenu, a sam se odpóti domóv. Ubogi pes ostane v lesu, začne plakati in tožiti. V tem iz-za grma priteče volk ter ga ogovori: „božja pomoč! Dolgo sem te čakal v gosti. Gonil si me od svojega domú, a zdaj si mi sam padel v zóbe. Kaj ti li hočem stvoríti? Čakaj, o vsem te poplašam!“ „Kaj mi li stvořiš, ti volk sivi?“ „Sném te s kostmi in s kožo.“ „Oh, volk preprósti! Od same tolsče ne veš, kaj delaš! To bi ti res po mladej govédini žrl staro psíno? Čemú bi si ób-me lomil zdrave zobe? Moje meso je zdaj tako, kakor gmil parobek. A čuj, naučim te. Pojdi in prinesi mi kos lepe kobilíne, da se malo otávim, potlej mi stvoři, kar hočeš.“ — Volk poslušá starega psa in mu prinese četrt kobilíne, rekoč: „ná, a glej, da se mi obredíš!“ Izgovori in odteče. Pes jame obirati meso ter polagoma vse pojé. Za dva dni pridirja zopet volk in povpraša: „kako je? Ali si uže debel?“ „Malo sem se okoristil,“ reče pes, „ali da mi ti prineseš kako ovco, to bi moje meso bilo še mnogo slajše!“ Volku je tudi to po gódi. Zbeží v polje in léže v glóbel ter jame čakati, kedaj prižene pastir čredo. Pastir jo prižene, a volk pogleda iz-za grma, katera ovca bóde najdebelejša, in potem skoči ter jo popade za vrat in odnese psu: „ná ovco; vzrédí se!“ Pes jame odebelévati, požre ovco in začuti v sebi moč. Pride volk ter povpraša: „kakšen si zdaj?“ „Ako bi mi ti še prinesel kos vepříne (divje sviníne), jaz bi odebelél, da bi se ti čudil! Volk mu je prinese, rekoč: „zadnja moja služba je ta! Za dva dni pridem k tebi v gosti.“ „Prídi si!“ misli pes sam v sebi, „ne bojím se te.“ Volk res pride k opitanemu psu; a kadar ga pes ugleda, zalaje nanj. „Pasja para!“ zavpije volk, „ali se mi hočeš braniti?“ Zažene se v psa, da bi ga raztrgal. A pes nategne žile, postavi se in začne volka gostiti, da v kósmih zaletí dlaka od njega. Volk se jedva izruje ter zbeží, kar more. Uže je daleč odtekel, a kadar zasliši lajanje, zopet se spustí v beg. Priskače v les, tam leže pod klado in si začne lizati rane. „Preváril in oskubel me je,“ reče sam v sebi. „Katerega po sedaj primem, ta mi ne uíde izmej zób.“ Zalizal si je rane ter odšel na lov. Na brdu je stal velik in debel kozel. Volk steče k njemu govoreč: „kozol! prišel sem, da te požrem.“ „Oh ti volk sivi! zakaj bi si zamán ób-me lomil zobe? Rajši zini ondu, kder si zdaj, in odpri svoje široke čeljusti, a jaz ti sam zletím v gobec, da me pogoltnéš!“ Volk zíne, a zéva in zéva, no kozlu pride na um ter se zažene z brda, kakor blisk, in tréi volka v čelo, da se zvalí na tla. Kozel ga trka neprestano. Kadar mine tri ure, tedaj se volk stóprav zavé, a glava ga kruto bolí. Zdaj začne misliti, ali je požrl kozla, ali ne? Misli ter misli in reče: „da sem snedel kozla, bil bi moj trebuh polnéjši. Tudi ta me je preslépil!“

Volk žalosten pride v vas, kder ugleda svinjo s praséti. Ujél bi rad katero, a svinja mu ne dá. „Oh ti svinjski obráz neumni!“ reče volk, „tebe in tvoja praséta pogoltnem ob enem.“ Svinja odgovori: „do zdaj se ti nijsem rógala, a zdaj zvédi, da si velik neumnež!“ „Kako li to?“ „Sam nekoliko premisli! Kako bi uže zdaj pojédal moja praséta, ker nij davno, kar so se po blatú kotála? Malo jih je treba osnažiti in oprati.“ Volk na to pristane. Skupaj otidó in prispéjo do velicega mlina. Svinja reče volku: „strije! stopi na to stran zatvórnice, kder nij vode, a jaz pojdem tebi prasét omívat s čisto vodo.“ Volk je dobička zeló vesel ter otide pod most, a svinja takój

z rileem vzdigne zatvórnico in spustí vodo. Voda buhne, odplaví s soboj volka in ga zavrtí po strugi, a svinja s praséti domév. Tam se najé in položí mladíčke spát. Volk rozuméje lokavstvo klápaste svinje, in težavno spléza na breg. Lačen se odpóti v les. Dolgo od gládi stoka pod staro búkvijo, a ne more si kaj, da ne bi ga zopet neslo v vas. Blizu gumna vidí žival mrtvičino. „Dobro,“ mrmrá sam v sebi, „kadar se zmračí, najém se, če tudi erkotíne. O sveta srédopostna sreda! mršavíne se bode treba gostiti; a nič ne dé, bolje drží ga, nego lóvi ga.“ Znočí se. Volk se priplázi do gumna ter začne obračati mrho. A lovec ga je uže od večera pasel. Puška počí in volk se zvrne z razbito glavo. Tako je bilo konec sivega volka.

A. K.

Medved in petelin.

(Ruska basen.)

Imel je starček sina trdóumnika. Poprosi trdóumnik, da bi ga oča oženil: „a če me ne oženiš, peč poderem!“ „„Kako bi te ženil? Némamo novcev.““ „Novcev ne, a vol je. V mesnico ga!“ Kadar vol sliši, zbeží v les. Sin zopet jame naganjati: „ženi me, če ne, peč poderem! Rodítelj odgovorí: „„rad bi te oženil, a novcev nij.““ „Novcev ne, a debel oven je. Prodajmo ga v mesnico!“ Oven éuje ter zbeží v les. Trdóumnik ne umolkne: „ženi me; da hitro!“ „„Dejál sem ti, da novcev nij!““ „Novcev nij, a petelin je. Zakoljimo ter specifmo ga in prodajmo pečeníno!“ Petelin sliši ter v les odletí.

Vol, oven in petelin se snidó ter si postróje v gozdu izbico. Medved zve in pride k njim, da bi jih snedel. Kadar ga petelin ugleda, poskočí na gredí, zaplosketá s perutnicama in zapoje: „kam, kam, kam, kam! jaz ga sném sám; z nogó potepítám; sekíro imám; nožíček držím, pod ražnom stojím; zakoljem lepó, obésim mesó!“ Medved se ustraši in zbeží brez ozíra. Teče, teče, od straha pade in umerje. Trdóumnik pride v les, najde medveda, odere ga ter prodá kožo. Ob teh novcih se oženi, a vol, oven in petelin se povrnó domov iz gozda.

A. K.

Ovca, lisica in volk.

(Ruski spisal Atanasijev, posl. A. K.)

Šla je po poti ovca. Sreča jo lisica ter je vpraša: „kuma! kam te Bog nese?“ „„Oh, kuma! imel me je mož v éredi, a nij mi bilo živeti. Kadar je divjál óven, vselej sem bila jaz ovca kriva! Zdaj sem se napotíla tja, kamor me ponesó noge.““ „Meni je tudi takó!“ pripoveduje lisica; „ako moj mož kako kuro ujame, vselej sem jaz lisica kriva. S toboj pobégnem.“ Za nekaj časa srečata volka. „Božja pomoč, kuma!“ „„Bog daj dobro!““ odzóve lisica. „Ali pojdeš daleč?“ Odgovorí mu: „kamor očí dogledajo!“ Kadar mu še lisica razkaže svoje gorjé, reče volk: „tako je tudi meni; da-lí voléfica zakolje jagnje, kdo je kriv? Jaz volk. — Pojdimo skupaj!“ Mej potjo volk zagrabi ovco, rekoč: „ovca! védi, moj je ta kožuh, ki ga imaš na sebi!“ Lisica povpraša: „res? Tvoj li, kum?“ „Nikogar družega!“ „Prisežeš li?“ „„Prisežem?““ „Hočeš li iti v prisego?“ „„Pojdem!““ „Nu, idi, in govóri prisego!“ A lisica je bila uže uganíla, da so možje na poti nastavili past. Volka privede k tej pásti in reče: „tam prisézaj!“ Jedva se volk premakne, to se vspróži past in ga prime za gobec. Volk ostane v pásti, a lisica in ovca otírdeta zdravi in veseli.